

Ιστορικές αναφορές στην Αγία Ζώνη

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Α΄

Σήμερα κλείνει ο μήνας Αύγουστος με τη Θεομητορική εορτή της Αγίας Ζώνης.

Η εορτή αυτή, όπως και οι άλλες εορτές της Παναγίας μας, είναι αγαπητή στον ευσεβή λαό μας και γιορτάζεται με την ίδια πίστη και ευλάβεια σε όλη την ανά την οικουμένη ορθοδοξία. Έτσι, λοιπόν, με την ευκαιρία της εορτής της Τιμίας Ζώνης της Παναγίας, θα αναφερθούμε δι' ολίγων σε ορισμένα από τα πολλά ιστορικά γεγονότα, με τα οποία έχει συνδεθεί, σύμφωνα με τις εγκυρότερες επικρατούσες πηγές.

Η Τιμία Ζώνη της Θεοτόκου, διαιρεμένη σήμερα σε τρία τεμάχια, είναι το μοναδικό λείψανο ή κειμήλιο που σώζεται από την επίγεια ζωή της και φυλάσσεται στην Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου. Σύμφωνα με την παράδοση, η Αγία Ζώνη φτιάχτηκε από τρίχες καμήλας από την ίδια την Θεοτόκο, και μετά την Κοίμησή της, κατά την Μετάστασή της στους ουρανούς, την παρέδωσε στον απόστολο Θωμά.

Μετά, την Τιμία Ζώνη ανάλαβαν να διαφυλάξουν δύο πτωχές ευσεβείς γυναίκες στα Ιεροσόλυμα. Η Παναγία, λίγο πριν την Κοίμηση της, είχε δώσει εντολή στον Ευαγγελιστή Ιωάννη να μοιράσει σε αυτές και τις δύο εσθήτες της. Το έργο της διαφύλαξης από γενιά σε γενιά συνέχισε μία ευλαβής παρθένος καταγομένη από την οικογένεια αυτή. Στα χρόνια του αυτοκράτορα Αρκαδίου, γιού του Μ. Θεοδοσίου, έγινε η μεταφορά της Τιμίας Ζώνης στην Κωνσταντινούπολη. Την κατέθεσε σε μία υπέροχη λειψανοθήκη, την οποίαν ονόμασε «**αγίαν σορόν**». Η κατάθεση έγινε στις 31 Αυγούστου και αυτό το γεγονός εορτάζουμε.

Μετά από λίγα χρόνια ή κόρη του Αρκαδίου, αυτοκράτειρα Πουλχερία, ανάγειρε τον λαμπρό ναό των Χαλκοπρατείων και κατέθεσε εκεί την Τιμία Ζώνη. Η ίδια η αυτοκράτειρα την διακόσμησε με χρυσή κλωστή, έτσι όπως σώζεται μέχρι σήμερα.

Τον επόμενο αιώνα, άγνωστο πότε και με ποιόν τρόπο, μεταφέρθηκε η Τιμία Ζώνη

στην Ζήλα της Καππαδοκίας, νότια της Αμασείας. Στήν Κωνσταντινούπολη μεταφέρθηκε ξανά στα χρόνια του αυτοκράτορα Ιουστινιανού του Α΄ (527-565), κτήτορα της Αγίας Σοφίας. Ο διάδοχός του Ιουστίνος Β΄ και η σύζυγός του Σοφία ανακαίνισαν τον ναό των Χαλκοπρατείων και ανήγειραν παρεκκλήσιο της Αγίας Σοροῦ. Πάνω στήν Ἁγία Τράπεζα φυλασσόταν ἡ Τιμία Ζώνη.

Γύρω στο 1150 η Τιμία Ζώνη βρισκόταν στο Μεγάλο Παλάτι της Κωνσταντινουπόλεως, στο ναό του Αγίου Μιχαήλ. Μάλλον είχε τεμαχιστεί και τεμάχια είχαν μεταφερθεί στους ναούς της Πόλης. Τον 12ο αιώνα, στα χρόνια της βασιλείας του Μανουήλ Α΄ Κομνηνού (1143-1180), καθιερώθηκε επίσημα η εορτή της Αγίας Ζώνης την 31η Αυγούστου, ενώ παλαιότερα εορταζόταν μαζί με την εορτή της Ιεράς Εσθήτος της Θεοτόκου, την 2α Ιουλίου.

Μετά την άλωση της Πόλης από τους σταυροφόρους της Δ΄ σταυροφορίας, το 1204, κάποια τεμάχια αρπάχτηκαν από τα στίφη των βαρβάρων και μεταφέρθηκαν στη Δύση. Ευτυχώς δεν χάθηκαν όλα. Είναι σίγουρο ότι ένα μέρος της Τιμίας Ζώνης παρέμεινε στην Κωνσταντινούπολη και μετά την ανακατάληψή της το 1261 από τον Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγο φυλάσσονταν στο ναό των Βλαχερνών. Η μαρτυρία ανώνυμου Ρώσου προσκυνητή στην Κωνσταντινούπολη μεταξύ των ετών 1424-1453 είναι και η τελευταία σχετικά με την ύπαρξη της Αγίας Ζώνης στην Βασιλεύουσα. Είναι άγνωστο, τί απέγινε στη συνέχεια μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως το 1453. Το μεγαλύτερο τμήμα της Τιμίας Ζώνης, που σώζεται σήμερα, φυλάσσεται στην Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, η οποία έφτασε στην Μονή με περιπετειώδη τρόπο.

Μία άλλη παράδοση διασώζεται την πληροφορία ότι η Τιμία Ζώνη αφιερώθηκε από τον αυτοκράτορα Ιωάννη ΣΤ΄ τον Καντακουζηνό (1341-1354), ο οποίος, στη συνέχεια, παραιτήθηκε, ντύθηκε το μοναχικό ράσο κι έγινε μοναχός με το όνομα Ιωάσαφ στην ίδια Μονή.

Η σχέση της Αγίας Ζώνης με την Κρήτη.

Από τους πρώτους μήνες του 1820 η μεγαλόνησος Κρήτη και μάλιστα το Ηράκλειο εμαστίζετο από φοβερή πανώλη, εξ αιτίας της οποίας πολλοί κάτοικοι είχαν βρει τον θάνατο. Προκειμένου, λοιπόν, να φύγει η λοιμική εκείνη ασθένεια, ιερωμένοι προεστώτες και λαϊκοί Κρήτες, ελθόντες στο Άγιον Όρος, ζήτησαν από την Μονή Βατοπαιδίου να τους αποστείλει την Τιμία Ζώνη της Θεοτόκου. Η Μονή, με συνοδεία πέντε μοναχών, απέστειλε τον Ιούνιο του 1820, με ιδιαίτερο καράβι, στο Μεγάλο Κάστρο της Κρήτης, το λεγόμενο «Castello di Mare» δηλ. στὸ Ἡράκλειο», τα παρακάτω ιερὰ λείψανα, με σκοπὸ ἡ επενέργειά τους νὰ αποδιώξει το θανατικὸ ἀπο την μεγαλόνησο:

α. Τμήμα της Τιμίας Ζώνης της Θεοτόκου

β. Ἐνα Σταυρὸ με τμήμα Τιμίου Ξύλου, και

γ. Την Κάρα του Αγίου Ανδρέου, επισκόπου Κρήτης, του Ιεροσολυμίτου.

(Βλ.: *Ηράκλειο, αφιέρωμα «Επταήμερο» Εφημ. «Καθημερινή» 22.9.1996 σελ. 12, όπου και σχετική βιβλιογραφία).*

Μετά από ταξίδι δεκαπέντε ημερών, το καράβι έφτασε στην Κρήτη. Οι πατέρες άρχισαν να τελούν αγιασμούς, ώστε να φύγει η ασθένεια με το θανατικὸ που σκόρπιζε στον λαό. Όμως, συνέβαινε, την ίδια περίοδο, οι εντόπιοι Τούρκοι που κυριαρχούσαν σ' ολόκληρη την Κρήτη, να προξενούν λεηλασίες, σφαγές και γενικώς να επιδιώκουν την εξόντωση των χριστιανών. Οι τρεις Τούρκοι πασάδες (Ηρακλείου, Ρεθύμνου και Χανίων) δεν είχαν την ανάλογη στρατιωτική δύναμη να καταστείλουν τα γεγονότα, οπότε οι χριστιανοί άρχισαν ένοπλον αγώνα για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού (Αποστ. Βακαλοπούλου, *Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασεως 1821*, Αθήναι 1971, σελ. 122).

[Συνεχίζεται]